№. 115. 1851.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Vrijdag den 10 Junij.

NEDERLANDEN.

Breda, den 9den Junij.

Z. M. heeft den heer *H. van den Dubey*, thans commies-griffier bij het vrede-gerigt van het Kanton Oudenbosch, tot burgemeester der gemeente van dien naam benoemd.

In de zitting der Tweede Kamer van eergisteren is anders niets van eenig aanbelang voorgevallen, dan dat de centrale afdeeling haar algemeen verslag over de crediet- of leenings-wet heeft uitgebragt, luidende dat verslag over het algemeen vrij gunstig; heden hebben de deliberatien over hetzelve plaats. De heer *van Dam van Isselt*, heeft zich verschoond van het bijwonen der zitting, om dat het door hem opgerigt jager-korps, in de tegenwoordige oogenblikken, zijne tegenwoordigheid vereischt. Twee ingekomen rekesten, een van kalkbranders te Velp en een van grondeigenaars in de provincien Groningen en Drenthe, beide loopende over het tarief, werden gesteld in handen der commissie tot de petitien, dewelke rapport uitbragt op een rekest van eenige logement-houders te Amsterdam, houdende bezwaren tegen hunnen aanslag in de personele belasting met betrekking tot de voorgestelde leening. Nog is bij opgemelde kamer ingekomen eene missive van de algemeene rekenkamer, houdende kennisgeving, dat daarin eene plaats is opengevallen door de aftreding van het lid den heer *F. L. F. van Tuijl van Serooskerken*, die, op zijn daartoe gedaan verzoek, door Z. M., uit die betrekking eervol is ontslagen. (*Zie art. s'Hage hieronder*).

— Gisteren morgen is Z. D. H. de hertog *van Saxen-Weimar* binnen onze muren gekomen, en heeft een bezoek bij Z. K. H. Prins *Frederik* afgelegd. Z. D. H. zal eerstdaags zijne reis naar Tilburg voortzetten, om aldaar het kommando over de voor hem reeds lang bestemde 2de divisie infanterie van het leger te velde op zich te nemen. De generaal-majoor *Des Tombe*, welke deze divisie, gedurende de afwezendheid van genoemden hertog, ad interim gekommandeerd heeft, zal over de 1ste brigade dier divisie, het bevel voeren.

— Gisteren morgen trokken hier door, van Etten zich naar het kamp begevende, 100 grenadiers en 100 grenadiers flankeurs om de tenten op te slaan; heden morgen is het overige gedeelte der beide bataillons, ingelijks deez deze stad komende, naar het kamp vertrokken. Morgen ochtend verwacht men den doortogt van de Haagsche, Rotterdamsche en Noord-Hollandsche schutterij.

— Men leest in de Staats-Courant:

Ondanks alle pogingen om de doorbraak in den Scheldedijk te Lillo te herstellen, heeft men daarin tot nog toe geenszins kunnen slagen, zijnde de poldersluis bijkans geheel bezweken, zoodat men voor het insterten van het geheele muurwerk bedacht was, en vreesen moest, dat ook de daar achter liggende dijk zoude doorbreken.

Men houdt intusschen niet op, om, ter voorkoming hiervan, de meest gepaste maatregelen in het werk te stellen, en er heeft daaromtrent de grootste overeenstemming plaats tusschen onze bevelhebbers en den burgemeester, dijkgraaf en gezworenen van het dijk-kollegie aldaar.

Hieruit alleen zoude dan reeds genoegzaam blijken, met hoe weinig grond de belgische dagbladen ook deze overstrooming als eene opzettelijke daad van vijandelijkheid willen doen voorkomen, bijaldien iemand ter goeder trouw aan zulk eene kwaadaardige en ongerijmde beschuldiging had kunnen geloof slaan.

— De *Helena Christina*, kapitein *Hoitsma*, van Batavia, die eergisteren ochtend ten elf ure nog in zee was, is gisteren namiddag ten vier ure voor Rotterdam aangekomen. Een nieuw bewijs van het groot nut van het Voornsche Kanaal. De *Helena Christina* gaat 17½ voet diep.

Bij die gelegenheid heeft men batavasche couranten tot den 8 Februarij. Daarin vindt men onder anderen, dat de gouverneur-generaal, in aanmerking nemende, dat de oorlog op Java voorspoedig geëindigd en de regering daardoor in staat is, in de lasten der ingezetenen te verligten, eene vermindering in de heffing van het middel der verponding van vijf en twintig per cent heeft ingevoerd, alsmede eene dergelijke vermindering in de belasting op de paarden en rijtuigen, en eindelijk het patentregt van alle Europeanen en daarmede gelijkstaande personen heeft afgeschaft.

Omtrecks de helft van December heeft de berg Brama, in Passaroean, veel asch uitgeworpen, en hebben ook van den grooten berg Mahamero, zuidwaarts van Brama, zware uitwerpingen van asch plaats gehad, zijnde een nieuw en bij de oudste inwoners van Passaroean geheel onbekend verschijnsel.

— De brusselsche berigten heden en gisteren ons toegekomen zijn onbelangrijk, wat er van eenig aanbelang was, deelen wij hieronder, uit Brussel mede. Zondag en maandag heeft het nationaal congres geene zittingen gehouden; ook dinsdag was er geen genoegzaam aantal leden aanwezend om congres te kunnen houden. Nu, na het vermoeijende werk van eene konings-keuze, in die 122ste zitting en na al het geraas en getier, dat in de zittingen van de geheele week heeft plaats gehad, mogten de anders zoo onvermoeide leden wel eenige rust genieten, in afwachting of het den prins van *Saksen-Coburg* behagen zal, het hem aangeboden koningschap te aanvaarden. De ingespannen aandacht op dit punt heeft intusschen aller zenuwen doen verslappen. Lord *Ponsonby* zelf is, volgens de *Emancipation*, zoo vermoeid, dat hij zijn antwoord uitwoord staat, en op de vraag of het *mensonge* (*zie ons vorig nommer*) echt was, het hoofd heeft laten hangen. De brusselsche dagbladen, anders zoo wakker, hebben, uit zuivere *apathie*, of slapendigheid, vergeten te melden, dat de benoeming van den prins door 101 kanonschoten en het luiden der klokken aangekondigd is geworden, iets hetwelk nog van geen enkel oppositie-werpsch blad komen te vermelden. Intusschen verneemt het gerucht of liever, gelijk de belgische bladen zeggen, eenige kwade jongens, zoo te Brussel, als te Leuven, zich met het inwerpen en verbreken der reverbères, zonder dat de politie, die meer dan gewoonlijk geworden schijnt, er iets tegen doet. Ook te Aalst is, zoo als van daar geschreven wordt, de benoeming van prins *Leopold* zeer koel ontvangen geworden, geen klok heeft geluid, geen huis is geïllumineerd geweest. Deze stad Aalst schijnt overigens niet te vrede te zijn, want zij klaagt, dat de ingezetenen met militaire garnisoenen bedreigd worden, indien zij de leveringen van hun aandeel in de gedwongen geldleening van zeven millioenen weigeren. De regering heeft de achterlijke schattingen kennis daarvan gegeven; dit is de eerste maal dat onze stad, zegt de brusselsche, zoo barmhartig behandeld wordt, maar, vervolgt hij, het is ook *l'heure de la fête de tous*.

De brusselsche dagbladen zijn overigens vol met verhalen der debatten in de zaak van *Gregoire c. s.*, waarvan wij den uitslag weldra zullen mededeelen.

— De heden ontvangen berigten wegens de poolsche [illegible] vestigen, ook van den russischen kant, de reeds bekende [illegible] derheden van den slag van Ostrolenka, met uitzondering echter van het getal dooden en gekwetsten, hetgeen, hoe merkelijk wel ook, niet zoo aanzienlijk moet geweest zijn als oorspronkelijk wel gemeld was. De berigten van Warschau, tot den 30sten loopende melden niets nader omtrent de gevolgen van den slag, het schijnt echter, dat het hoofdkwartier van den veldmaarschalk generaal *Skrzynecki* van Pultusk naar Praga verlegd geworden is.

— Engelsche tijdingen zijn er niet, ook is er vooreerst geen bericht van het al dan niet aannemen der kroon door prins *Leopold* te wachten, aangezien het belgische commissie heet voor eergisteren laat of gisteren te Londen kan aangekomen zijn en er wel nog eenigen tijd in acht genomen zal worden, alles gesteld

dat de diplomatie niet gezind is, om de zaken nog eenigen tijd op te houden.

—

In eene der zittingen van het Brusselsch congres heeft de heer *Gendebien* zich over het veronachtzamen van [illegible] bij het Belgische leger uitgelaten. Zulks heeft aanleiding gegeven tot eenige aanmerkingen in den *Courrier*, en *Courrier des Pays-Bas*, waaruit het volgende blijkt.

Het provisioneel gouvernement had, in de maand februarij ll. goedgevonden den waterstaat met het korps pontonniers ingenieurs tot één korps te vereenigen. Door dezen maatregel werden de heeren ingenieurs van den waterstaat in eenen sprong, tot divisie- en brigade-generaals, tot kolonels en majoors-ingenieur verheven. Gelukkig echter is het met dit besluit even als met zoo vele andere gegaan: het bleef, zonder gevolggeving of uitvoering, en wanschijnlijk zoude men (zegt de *Courrier*) er niet eens meer van spreken, indien de heer *Gendebien* niet bij vernieuwing de aandacht daarop gevestigd had.

Het schijnt dus, dat de organisatie van het korps ingenieurs, (indien men den naam van *organisatie* aan het zamenraapsel van september en october 1830 geven kan) *in facto* nog dezelfde is als vóór februarij. Volgens de opgave in den *Courrier* bestaat dat korps uit 31 hoofd-officieren, 9 kapiteins en een twintigtal luitenants en adjudanten. Onder deze moeten zich, volgens denzelfden *Courrier*, 14 officieren bevinden, die onder het voormalig gouvernement gediend hebben. Deze verdien hebben echter niet alle deel uitgemaakt van het korps Nederlandsche ingenieurs, zoo als het tijdens het begin van den belgischen opstand bestond, maar hadden ook andere betrekkingen gediend, of waren reeds voor jaren als officieren der genie ontslagen.

De *Courrier* stond ten sterkste de voltalligmaking van het korps der genie aan. Hij achtte tot dat einde voor om de, dagelijks zich aanbiedende, vacatures, om het afleggen van een examen, in dat korps op te vullen. Deze zegt hij, zullen onder de leiding van ervaren officieren, spoedig met de onderdeelen der wetenschap (*détails de la science*) bekend zijn, en langs dien weg worden aan *allen* burgerlijke regten toegekend, en de handel in dezen (die denkbeeldig schijnt te bestaan te hebben) afgesneden.

Het hierboven opgegeven aantal officieren is, al weder volgens den *Courrier*, overvloedig ten einde om de strategische punten langs de grenzen behoorlijk in dezen te voorzien. Wij zullen (en hier laten wij eene woordelijke vertaling van dit artikel uit het Brusselsch blad volgen) *Wij zullen hier alleen behoeven te wijzen op den staat van verdediging, waarin de vestingen Venlo, Luik, Namen, Gent, Doornik, Oudenaarde, en de schuilplaatsen in Vlaanderen; en de talrijke batterijen, die langs de oevers der Schelde en te Antwerpen zijn opgeworpen, om de vermoedelijke vijandelijke WERKEN VAN AANVAL te begunstigen, tegen de Citadel gericht; werken, die in eenen zeer korten tijd, nabij den vijand voortgezet zijn, dat men in de gansche geschiedenis der belegeringen geen voorbeeld van een dergelijk SNELLE FEIT meer aantreft.*"

Alvorens wij de stelling van het aangevende gedeelte dezer mededeelingen ten beste gaan nota te nemen van de daarin vervatte valsche leuge, willen wij nog den wapenstilstand door de Belgen [illegible]

's GRAVENHAGE, den 6den Junij.

Z. M. heeft, naar men vernoemt, bij besluit van eerstleden Mei jl., op zijn verzoek, een eervol ontslag verleend aan den heer F. A. F. baron *van Tuyll van Serooskerken*, uit zijne benoeming van lid der algemeene rekenkamer. De tweede kamer behoort alzoo eene lijst van drie kandidaten aan Z. M. aan te bieden, ten einde, door den koning in deze vacature worde voorzien.

Z. M. heeft aan den titulairen kolonel *Schouten*, plaatsvervangend commandant te Deventer, den rang van kolonel toegestaan.

— Z. H. de hertog *van Saksen-Weimar* is deser dagen alhier aangekomen, en heeft ten gasthove gelogeerd (*Vreemdelingenblad.*)

BELGIE.

Gisteren, den 7den Junij.

Gisteren, in den loop van den dag, zijn er weder vier en vijftig, twee engelsche couriers daaronder aangerekend, alhier binnengekomen, en twee bij hetzelfde *Londensche* afgestapt. Deze diplomaat, welke naar men zegt, blijkbaar en vooral zeer ontmoedigd is, vervoert de vertoogschriften van den heer *White*, zijn secretaris, ten aanzien van de handeling, die de heer *White* heeft, bij zijn vertrek naar Londen, op hetzelfde H., en de uitslag der verkiezing van prins *Leopold* tot de troonsbestijging van lord *Ponsonby* uitmakende het bekoorlijke, en hoogst interessante van de conferentie mede te brengen. Men verzekert, dat er eene groote verkoeling in de vriendschappelijke betrekkingen tusschen den heer *White* en den agent der conferentie ontstaan is.

— De heer *Le Hon* is naar Parijs terug gekeerd, om zijnen post van ambassadeur bij koning *Lodewijk Philips* te gaan hernemen. Zoo zegt de *Courrier*, particuliere brieven, welke wij sedert eenige dagen ontvangen hebben, mogen gelooven, zal de heer *Le Hon* aan het hof van Frankrijk verlegen genoeg vinden over de wijze, op welke hij onzen gezant zal ontvangen (*de koning van Frankrijk zullen hoe eenen monsieur* Le Hon *te ontvangen!!*) De heer *Sébastiani* schijnt het juiste midden tusschen België en de conferentie, sedert dat Frankrijk tot het protocol van den 20sten januarij toegetreden is, tot dus verre nog niet gevonden te hebben. (*De Franschen zeer bang van de Belgen zijn zouden, gelooven wij niet; dat zij met die lastige lieden vrij verlegen zijn, gelooven wij wel.*)

— De [illegible] oogziekte heerscht sterk bij ons leger en in het bijzonder bij de infanterie der bezetting van de Citadel te *Luik*. Onderscheidene oorzaken worden daarvoor opgegeven en verschillende behoudmiddelen voorgeschreven, echter zonder gevolg. De verandering in de dassen en tokkragen der soldaten, heeft mede niet aan het oogmerk beantwoord.

— In ons dagblad *l'Emancipation* is een brief van zekeren *van Kerkhove Dierekens* uit Thiele geplaatst, waarvan de volgende zinsnede duidelijk en naar waarheid den toestand des lands afschildert:

„ De thermometer van het patriotismus is sterk aan het dalen; ontmoediging heeft de geestkracht (*énergie*) vervangen; en het geheele in vaderlandsche liederen is door de doodelijkste stilte opgevolgd. De ijverigste voorstanders der revolutie geven luide hunne ontevredenheid te kennen, zich tevens aan alle opofferingen onttrekkende, zelfs deze willen noch in teenigen deele hebben, overtuigd en het een en het ander tot hier toe niets anders gediend heeft dan om ons onheil te koopen."

Mag zegge nu nog langer, dat er in België geene *anarchie* bestaat.

Van den 8sten Junij.

De president en de secretarissen van het congres noodigen de heeren afgevaardigden uit, om zich op hunne posten te begeven. Het is te bedringende, dat zij zich dadelijk met het Budget en de financiële wetten bezig houden, als welke ten hatsten aan den [illegible] dadelijk in werking moeten komen, enz.

Brussel, 7 Junij 1831. (*Get.*) Raikem, *Vice-president.*
Limpens, *Secretaris.*

— De regtbank gelastuk aanleiding van het regt, hetwelk bij het decreet van het nationaal congres van den 4den April toegekend heeft, bij besluit van den 4den dezer, drie zetels hun der bij gevoegd in de provincien Antwerpen, Oost-Vlaanderen, West-Vlaanderen, Henegouwen, Namen, Limburg, Luik en Luxemburg, mobiel verklaard.

Die der burgerwacht in de provincie Luxemburg was reeds bij een op den 13den April uitgevaardigd decreet [illegible]

— Sommige zeggen, dat het ministerie van financien voor den heer *Devaux*, reede minister van staat, bestemd is, anderen spreken van den Leuvenaar *d'Elhougne*, lid van het nationaal congres.

— De deputatie, benoemd, om het decreet der benoeming van prins *Leopold* tot Koning der Belgen te brengen, is gisteren morgen ten half 5 uur van hier naar Ostende vertrokken. De gehele stad betoonde zich [illegible] aan de zijnigen met vele [illegible] der hunnen, welke bij de zitting van Zaturday (*zitting der K*[illegible]

Ringe-Kreuze) tegenwoordig waren geweest. De compagnie was overcompleet, was het antwoord en werd ondersteund door een groot aantal liefhebbers, aan de zaak gewoon; ook was het geklap in bijzondere goede orde geweed. De heer *de Genlache* heeft hen niet kunnen beschuldigen van geaarzeld te hebben."

Tweede artikel: "het schijnt, dat de heer *Sauvage*, minister van binnenlandsche zaken, een *peertje voor den dorst* zoekt te bewaren; slechts met weerzin heeft hij de benoeming van zijnen opvolger in het gouvernement der provincie Luik getekend en hij heeft zelfs nadehand herouw daarover betoond. De heer *Gh. Rogier*, welke zijnen landgenoot groote genegenheid toedraagt, heeft, om hem dienst te doen, den post van gouverneur van Antwerpen niet aangenomen. De heer *Tielemans* zal aldaar blijven. Indien de ordonnancie van de plaatsverwisseling niet reeds publiek gemaakt ware, zou zij thans vernietigd geweest zijn."

GENT, den 7den Junij.

Het onderzoek, aangaande de plundering der fabriek en de mishandelingen der heer *Voortman* aangedaan, is geëindigd en het regtsgeding opgemaakt. Deze zaak kan als eene der merkwaardigste, welke ooit voor een regtshof gebragt is, beschouwd worden, en is waardig in de jaarboeken onzer geschiedenis te prijken; men gelooft intusschen niet dat er zoo spoedig gevolg aan zal gegeven worden. De heer *Voortman* is genoegzaam hersteld, om weder uit te kunnen gaan; hij heeft dezer dagen onze stad verlaten.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 5den Junij.

Gisteren heeft de graaf *d'Appony* eenen buitengewonen courrier ontvangen, die hem depêches van Weenen heeft aangebragt en ten gevolge waarvan hij eenen anderen naar Londen heeft afgezonden.

Le Courrier Français zegt, dat de troepen niet moesten geboorzamen, zoo het gouvernement hen gelastte, om België binnen te rukken, ten einde de protocollen der Londensche conferentie ten uitvoer te leggen. De *Gazette de France* merkt daarop aan, dat onderaan het onlangs te Tarascon aangeplakte blijkt, dat er, onder het gebied van de revolutionaire grondbeginselen, soldaten gevonden worden, die hunne chefs niet gehoorzamen.

Opgemelde oproerlen te Tarascon zijn op nieuw uitgebarsten, op de nieuw aangekomen troepen is gevuurd, echter niet door de inwoners, die verpligt geweest, de troepen, die, uit hoofde der vorige oproerlen, weggezonden waren, terug te roepen.

Te Toulon hebben drie honderd landverhuizers met twee schippers koop gemaakt, om, tegen 70 francs per persoon, naar Algiers te worden overgebragt. Eene compagnie te Parijs tracht meerder vaartuigen te bekomen, op welke 1000 landverhuizers derwaarts zullen kunnen vertrekken.

De gezant van den bey van Tunis bij onzen koning is alhier aangekomen. Zijn naam is *Sidy Benaiet*. Hij behoort aan een der eerste familien van dit gouvernement. *Sidy-Benajet* is gouverneur-generaal van Gerby; zijne regeringsmoeilijkheid heeft hem de algemeene achting in zijn land doen verwerven. De bey draagt hem de grootste genegenheid toe en evenzeer wordt hij door deszelfs onderdanen hooggeschat. Hij is omtrent 50 jaren oud en een schoon man; zijn gelaat drukt oprechtheid en braafheid uit. Hij heeft verscheiden zonen, die meestal gouverneurs van onderscheiden plaatsen zijn, en die, zoo als hun vader, zich de algemeene achting hebben weten te maken. Hij heeft den Oudsten zijner kinderen medegebragt.

De heer *de Quelen*, heeft den abt *Racot*, een der priesters die bij de begrafenis van den heer *Gregoire* dienst gedaan heeft, in zijne bediening geschorst. Iemand, die meent zeer goed onderrigt te zijn, verzekert, dat op het bevel van dit verbod, het gouvernement besloten heeft, dat de heer de *Quelen* zelf in zijne aartsbisschoppelijke bediening zou geschorst en dat hem een plaatsvervanger zou gegeven worden. De *Gazette de France* zegt, dat het eerste waar kan zijn, maar dat geen eenzins onderrigt mensch van het tweede gelooft kan slaan.

Uit Ancona wordt, in date den 21sten Mei, geschreven: "Daar is hier nog een eenig Oostenrijksch soldaat meer in de stad, niet een eenig Oostenrijksch vaartuig in de haven. De ontruiming is met de meeste orde geschied, zonder eenige gisting te verwekken, waarvan men nog eenigzins bedacht was.

Berigten van Milaan van den laatsten Mei spreken van een verdrag tusschen den koning van Sardinie en het Oostenrijksche kabinet gesloten, inhoudende een defensive alliantie, ten gevolge waarvan Oostenrijk een leger van 60,000 man ter beschikking van Sardinie zou stellen. Te Milaan bevonden zich een groot aantal Oostenrijksche officieren, om de bevelen van den Oostenrijkschen generaal *Frimont* af te wachten.

De fondsen stonden, ter beurze van den 6den, de 5 pCt. 91,89, de 3 pCt. 66,75; gisteren, de 5 pCt. 91,50, de 3 pCt. 67,20; alles op tijd.

WETENSCHAPPELIJKE EN LETTERKUNDIGE BERIGTEN.

Levensberigt van den Abt H. GREGOIRE.

In de veronderstelling zijnde onzen lezeren eenig genoegen te verschaffen, met de mededeeling eeniger bijzonderheden van den zo onlangs gestorven abt GREGOIRE, wiens begrafenis zoo veel geruchts gemaakt heeft, zoo laten wij dezelve hier volgen.

HENDRIK GREGOIRE was den 4den December 1740 te Vetro bij Luneville geboren, en gaf zich, van zijne eerste jeugd af, over aan de studie van het natuurlijk en publiek regt. Eenige letterkundige werken maakten hem weldra bij de geleerde wereld bekend; hij verwierf in het jaar 1772 den hoogsten prijs van de Akademie van Nancy op zijnen *Lof der poëzij* (eloge de la poésie) en in 1778 bekroonde die van Metz zijne *Proeve over de staat- en zedekundige verbetering der Joden.* (Essai sur l'amélioration politique et morale des juifs.) Dit laatste geschrift, hetwelk toen ter tijd geheele nieuwe denkbeelden bevatte, werd kort daarna in het engelsch vertaald. Toen GREGOIRE dit schreef, was hij pastoor te Embermenil. In 1789 werd hij door de geestelijken zijner provincie benoemd tot lid der Staten-Generaal, en was een der vijf geestelijken, die bij de beroemde zitting van het zoogenaamde *kaats-spel* tegenwoordig was. In de koninklijke zitting stelde hij, na dat de koning de vergadering verlaten had, voor, om zich dadelijk met de constitutie bezig te houden. Bij de zoo gewigtige discussie, omtrent de *verklaring der regten*, vroeg hij, dat men hierbij zoude voegen eene *verklaring der pligten*, en hierbij den naam der Godheid aan het hoofd stellen; pleitte ten voordeele der negers en verklaarde zich voor het zoogenaamde *veto suspensif*, bij gelegenheid van de discussie omtrent de koninklijke wetting, en eindelijk was hij ook de eerste, die den eed der geestelijken aflegde. Na gelijktijdig tot de Bisschoppelijke stoelen van Blois en Blaus, door de geestelijken en leeken dezer beide kerspelen geroepen te zijn, nam hij de eerste, en aanvaardde dezelven na afloop zijner staatkundige bezigheden.

Het was in dit tijdperk, dat de departementale administratie van Loir-et-Cher hem tot haren president verkoos; doch kort daarna werd hij tot het lidmaatschap der nationale conventie geroepen.

Bij het proces van Lodewijk XVI stelde hij de *afschaffing der doodstraf* voor, en wilde dat de ongelukkige koning de eerste mogen zijn, die de vruchten van dit de menschheid verzachtend beginsel mogt plukken; doch ongelukkig was hij op het tijdstip, dat het vonnis over hem zou worden uitgesproken, in commissie naar het nieuwe departement van de Mont-Blanc. Na afloop van deze nog eenige andere gewigtige zendingen, kwam hij te Parijs terug en werd benoemd tot lid van het comité voor het openbaar onderwijs.

Hij maakte zich echter vele vijanden door zijne weigering het Christendom af te zweren en deed het aantal zijner vijanden nog meer toenemen, door de openbaarmaking van twee geschriften, getiteld: *Contre les persécuteurs en matière de religion*, en het andere: *Contre la translation du dimanche au décadi*. Later eischte hij op het spreekgestoelte de vrije uitoefening van alle godsdiensten, en vroeg aan de conventie en verkreeg ook door volmagting, de loslating der priesters, die een gezegden eed hadden geweigerd af te leggen, en welke op de pontons te Rochefort, reeds langen tijd smachtte.

Het zal noodeloos zijn, hier al zijne nuttige werkzaamheden in het comité voor het openbaar onderwijs op te tellen; genoeg zij het te zeggen, dat men aan hem de oprigting van het *Bureau des longitudes* en van het *Conservatoire des arts et métiers* te danken heeft.

Na de conventie ging hij over tot [illegible] na den 18den brumaire in [illegible] eindelijk benoemd tot [illegible] in al deze betrekkingen in alle omstandigheden [illegible] een zijner eerwaardigste grondbeginselen.

Bij de restauratie kwam hij op de zuiverings-lijst van het *Institut*, waarvan hij een der oprigters was, [illegible] zijnen bisschoppelijken zetel ontzet. In 1819 door de kiezers van *l'Isère* tot lid der kamer benoemd, werd hij als zodanig [illegible] zig verklaard. Na deze laatste verkiezing [illegible] en herrien van tijd tot tijd zijn standpunt, waarin hij steeds voor de zaak der menschheid [illegible]

Een brief, geschreven aan boord van de [illegible] door eenen Engelschen chirurgijn, *Fisher* genaamd, [illegible] de kust van Guinea) meldt, dat [illegible] van den *Niger*, aan de [illegible] gelukken gijzelplaats vrijgelaten geworden zijn. De [illegible] stroom, door welken zij [illegible] de naam van *Brasse-River*, dit is de eerste stroom ten oosten kaap *Formosa*.

Wijsgeerige en Staatkundige Geschiedenis der Wereld, door F. H. L. POLITZ, gewoon Hoogleeraar aan de universiteit te Leipzig. *Uit het Hoogduitsch vertaald*, door P. G. WITSEN GEYSBEEK. *Tweede verbeterde en aanmerkelijk vermeerderde druk, I-IV deel.* Te Amsterdam, bij G. PORTIELJE 1828-1829. De prijs de vijf deelen is . . . . . ƒ 21,00

„Voer den mensch blijft de mensch, na de ontwikkeling zijner „zinnelijke en verstandige vermogens, na zijne verspreiding over „den geheelen aardbodem, na zijn streven om tot verlichting en „beschaving te geraken, en na zijne ontelbare afdwalingen van „het doel zijns bestaans, het voorwerp der ernstigste beschou„wing. Met deze woorden vangt de Inleiding des hier aange„kondigden werks aan, en er is wel niemand, wiens verstand hel„der is, die niet met deze uitspraak ten vollen instemt. Van daar dan ook, dat de beoefening der Geschiedenis zulk eene rijke bron van leerzaamheid is. Zal zij echter aan haar verheven doel beantwoorden, dan moet zij zich verder uitbreiden dan tot de enkele beschouwing van *facta*. Die beschouwing, ofschoon een onderdeel der historie-beoefening uitmakende, levert echter niet meer op, dan de kennis van achtervolgende verschijnselen, die het geheugen verrijken, maar overigens voor onze eigene opvoeding en vorming weinig leerzaams bevatten. De geschiedenis moet de leermeesteres zijn, waarin ons de leidraad voor eigene ontwikkeling en volmaking gegeven wordt; zij moet onze gids wezen, bij de beoordeeling van het tegenwoordige, en bij het besluiten, uit dat tegenwoordige, tot eene waarschijnlijke toekomst. Hoe moeijelijk dit laatste ook moge wezen, en het tijdvak, waarin wij thans leven, sterk hiervan bijzonder ten bewijze, is het echter niet te ontkennen, dat eene echt wijsgeerige studie der geschiedenis, ons meer dan eenige andere in staat stelt om, niet alleen in de staatkundige wereld, uit *borzaken* tot *gevolgen* te kunnen besluiten; maar ook, om in onzen bijzonderen kring de beste beweegkrachten, tot bewerking zener bedoelde uitkomst, te ontwikkelen.

Politz is een van die schrijvers, welke de geschiedenis uit dat hooger standpunt beschouwen. Zijn naam op den *titel* eens werks te lezen is een waarborg, dat de *tekst* meer dan het omkleedsel des behandelden onderwerps bevat. Het was een gelukkig denkbeeld uit zijne *Wijsgeerige en Staatkundige Geschiedenis der Wereld* in het Nederduitsch vertaald, uit te geven. Dat de vertaler voor deze, niet gemakkelijke taak, ten vollen berekend was, behoefde geen betoog, indien de bekendheid met dezen niet te zijn gestaan was. Men zoude het, na de verschijning van dien, aanmerkelijk vermeerderden, druk, misschien als overtollig kunnen beschouwen, iets tot aanprijzing dezes werks te zeggen. Ook wij gelooven, dat zulks in het belang des werks zelven niet noodig is; maar dat de meerdere verspreiding van hetzelve niet dan nuttig voor onze landgenooten, en bijzonder tot vermeerdering van ware kennis wezen kan, mogen wij gerust onder de aandacht des lezenden en denkenden publieks, bij vermindering op dit voortreffelijk werk te vestigen. Men late zich, door het bedrag van den aankoop niet afschrikken; in vergelijking met den inhoud is de prijs gering gesteld. Met dit werk verrijkt men zijne boekverzameling met iets, dat dan nog waarde bezitten zal, wanneer verre weg het grootste gedeelte *wapenkreeten*, *krijgsliederen* en andere verschijnselen van dezen tijd, thans boven het dagelijks gezocht, reeds lang vergeten en vergeten zullen zijn.

(*Het vervolg hierna*).

In het nommer dezer courant, bladz. 3 kolom 1, regel 25 van boven, leze men: van eenige regels, in sommige afdrukken, eene volkomen zinsverkeerde gedaante gekomen. Daar staat: de vergadering, bij wijze van ballotage, overgegaan, ten einde enz. Hier ging daarbij verloren, welke verklaring te worden bedoeld scheen, zoo als het in de meeste exemplaren verbeterd is:

„De vergadering *hierbij bij wijze van ballotage*, overgegaan „zijnde tot de benoeming eener commissie van negen leden, om, „met den president aan het hoofd, de benoeming van prins Leopold tot koning der Belgen naar Londen over te brengen, werd „bevonden; enz.

DANKBETUIGING.

De Kompagnie vrijwillige Ruiters, zamengesteld uit de Studenten der Groningen Hoogeschool en van het Provinciaal Athenaeum, verlaat op morgen deze stad, ten einde zich te vervoegen bij het gelegerde corps, waarbij zij reeds lang gewenscht had. Zij verlaat dezelve met dankbare herinnering aan al het goede, dat zij gedurende de leden van het Gemeentebestuur, en in overeenstemming met dezelve, de Ingezetenen, elk naar hun vermogen, haar ontvangen, gehuisvest en veel toegebragt hebben, om haar het verblijf aldaar te veraangenamen, geven hun regt op hare erkentenis, die het haar een aangename pligt is, om door middel van dit blad ook openlijk aan den dag te leggen, opdat het ook voor anderen een bewijs zij, van de gezindheid daardoor omtrent hen bezield, die hunne vreedzame en beschaafde lettenoefeningen ten dienste der Vaderlands verlieten.

Oudenbosch, den 9den Junij, 1831.

---

* Heden overleed alhier, aan een langzaam verval van krachten, de heer JOHANNES VAN DALSUM, na voorzien te zijn van de H. H. Sacramenten der R. K. Kerk, in den ouderdom van 84 Jaar.

Breda, den 26 Mei 1831.

A. BUCHOLTZ, Executeur

---

* * Op de Rekeste van JAN LOUIS WIERDSMA, * Gepensioneerd Majoor, wonende te *Oosterwijk*, Provincie Noord-Braband, is bij Koninklijk besluit van den 18 Maart 1831, No. 87 vergund, om deszelfs zoon PETRUS JUSTINUS OTTO, den naam te doen aannemen, van VAN TALMA, en zich alzoo voortaan te noemen, PETRUS JUSTINUS OTTO VAN TALMA WIERDSMA, geschiedende deze kennisgeving, ten gevolge der bepalingen bij de Wet van 11 Germinal, Jaar 11.

---

* * De ondergeteekende heeft het genoegen te berigten, dat * hij, in het Kamp TWEE GROOTE TENTEN heeft doen opslaan, zijnde de eene ingerigt voor MAALTIJDEN, en de andere voor KOFFIJHUIS. Niets zal de ondergeteekende onbeproefd laten, om, zoowel door stiptelijke Spijzen en Dranken, als Civiele Prijzen, prompte Bediening, de volkomene goedkeuring van Onze Vaderlandsche Strijders te mogen wegdragen.

Breda, den 9 Junij 1831.

P. HEIJMANS.

---

* * Er wordt gevraagd, een bekwaam KOETSIER, * gelijk de HUISHOUDELIJKE DIENST kunnende waarnemen, en van goede getuigenis voorzien zijnde; men adresseere zich bij de Uitgevers dezer Courant.

DEPOT.

Van alle soorten van MILITAIRE en CIVIELE KLEEDINGSTUKKEN, tot de civielste Prijzen, en verder alles wat tot de Kleeding en het Equipement behoort. *Adres in de Korte Brugstraat*, No. 5, wijk A. te *Breda*.

Zijn te bekomen bij A. J. VAN TETTEROO, Boekverkooper te Rotterdam:

EEN WOORDJE OVER HET PAARDJE VAN TROJE, NAAMDE WETGEZINDEN.

Dit Boekske is voor den Staatsman, den [illegible] fenaar en voor iederen *Man van Studie*, zoowel als den *Eenvoudigen* geschikt, en wordt in het [illegible] ieder *onpartijdigen* vriend van Vaderland, [illegible] wetting verkozen Overheid aanbevolen. De [illegible] ƒ 0-50. Het werk is op goed papier [illegible] met netten omslag voorzien. De 300 [illegible] bevatten.

Men bekomt dezelve [illegible] bij alle [illegible] delaars te *Amsterdam*, Blankenberg, *Alkmaar*, [illegible] *Arnhem*, J. C. Meijer, C. A. Thieme [illegible] *Breda*, Broese & Comp., Sterk, van Gulick & Hermans, enz.; [illegible] Alphen, P. de Groot, J. de Rooy enz.; *Dordrecht*, [illegible] van Braam enz.; *'s Hage*, Den Bult, Kloots, Langenhuijzen, van Weelden enz.; *Groningen*, van Boekeren, [illegible] Smit, en alle andere H. H. Boekhandelaars; [illegible] Gotelink, Vinnis, van Logchem, enz.; *'s Hertogenbosch*, Arkesteijn, Langenhuizen, Palier enz.; *Leeuwarden*, Schetsberg en alle andere H. H. Boekh.; *Leijden*, Wed. Dusaar enz.; *Maastricht*, Lefebre-Renard enz.; *Middelburg*, Gebr. Abrahams, van Benthem; *Nijmegen*, Vieweg, Jr. F. Thieme; *Rotterdam*, Lelijveld, Thompson; *Schiedam*, van Rossum, Schikhof enz.; *Zierikzee*, [illegible] Willeven enz.; *Zwol*, van [illegible]

VOOR MILITAIREN.

Bij BROESE & COMP. te Breda, is gedrukt en te bekomen:

I. Algemeene Voorschriften omtrent het [illegible] sieren der Korpsen Infanterie, door Z. K. H. [illegible] zaam Generaal van Oorlog.

II. Provisioneele Instructie voor Kampementen [illegible]

III. Veldtdienst tot oefening voor Officieren [illegible] der Infanterie.

IV. Alle Exercitie Reglementen, Gedrukte Stukken [illegible] ring en verdere Katepen, benevens Dagelijksche [illegible] Campagne Vivres en Fourage, alsmede [illegible] en alle verdere daartoe behoorende Gedrukte [illegible]

Te Breda, bij BROESE & Comp., Boekhandelaars en Boekverkoopers.